

Referat fra økologigruppemøte 23.1.2018, Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma

Til stede: Stig Nordli (Hurdal, leder for gruppa), Tor Fodstad (Eidsvoll), Henrik Langbråten (Nes) og Helge B. Pedersen (daglig leder).

Forfall: Kristine Lund (Fylkesmannen i Oslo og Akershus), Anette Åkerstrøm (Ullensaker), Liv Dervo (Nannestad), Ada Engødegård (Østre Toten) og Anja Winger (Akershus fylkeskommune).

Merknader: Som vedlegg til innkallingen fulgte: i) Høringsnotat forslag til endring av vannforskriften ii) Handlingsprogram 2018-2021 - Regional plan for vannforvaltning for vannregion Glomma. iii) Vedtatt arbeidsplan for Huvo i 2018. iv): 4 referater fra arbeidsmøter om HyMo, og søknaden til miljødirektoratet v): Svaret fra Norconsult på analyser av mikroplast, vi) Henvendelsen og foreløpig svar fra Forsvarsbygg. vii) Påbegynt revidert tiltaksgjennomføring 2016-2021, for 2017. I tillegg ble det lenket opp til følgende dokumenter på www.huvo.no: Notat om tiltaket på vasspest (20.12.17), Huvo notat 2/2017.

Sak	Innhold	Oppfølging/ ansvar
1	Referat fra forrige møte (7.9.17) <u>Konklusjoner:</u> Ingen merknader. Godkjent.	
2	Diverse orienteringer <u>Helge orienterte om:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Styringsgruppemøtet 16.11.17. • Seminaret i regi av CIENS 1.12.17 om Vannforvaltningen i endring (Lenke). • Seminaret i regi av Vannforeningen/Tekna: 13.12.17 Hvordan står det til med våre innsjøer, elver og grunnvann? Lenke. • Høring av «Handlingsprogram 2018-2021 - Regional plan for vannforvaltning for vannregion Glomma». • Høringen av endring i vannforskriften og biomangfoldloven • To artikler i Alt om Fiske. Lenker: Fiske i Hurdal. Fiske i Hurdalsjøen. • Vesentlige vannforvaltningsspørsmål og planprogram for andre landsdekkende planperiode skal på høring 1.1.2019. • Påbegynt årsmelding fra Huvo for 2017. • Økologigruppa må forvente å bruke en del tid på revisjonen av karakteriseringen/ Vann-nett når det blir klart. • Per nå er Gardermoen tatt inn som nasjonal typelokalitet for grunnvanns-overvåking. <u>Konklusjoner:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Økologigruppa tar revisjon av «Vesentlige vannforvaltningsspørsmål» inn i neste møte dersom det passer, ellers tas det per epost med 14 kalenderdager som frist for innspill til Helge. 2. Økologigruppa mener at det er tilstrekkelig at prosjektgruppa gir innspill til planprogrammet når det skal på høring. 3. Økologigruppa gir innspill til årsmeldingen 2017 for Huvo per epost, med 14 kalenderdager som frist for innspill til Helge. 	Stig, Helge, alle Prosjektgruppa Alle
3	Huvoprosjekter - status Helge orienterte om: <ul style="list-style-type: none"> • Status for tiltaksgjennomføringen på å legge ut spesialtilpasset kalkingsgytegrus i Øyangen. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Status for tiltaksgjennomføring: «Informasjon for å unngå spredning av vasspest». • Oppfølgingen av Hersjøen: kartlegging og overvåking av cyanobakterier. • Oppfølgingen av Risa (fiskedød). • Oppfølgingen av kartlegging av barrierer/demninger/fiskesperrer, arbeidsmøtene og søknad til Miljødirektoratet om utredning på de seks prioriterte vassdragene. • Mikroplast, informasjon fra diskusjoner i Huvomøtene i faggruppene kommunalteknikk og landbruk, fra seminaret 15.1.18, om kilder, problemer, tiltak og analyser per nå. En oversikt over kunstgressbaner (6 med gummispon) i Huvo ble diskutert. Tiltak innen kunstgressbaner, båter/marina, veier og husstander, ble raskt diskutert. Eksempel på lokale tiltak i husstander som renser 99 % av mikroplast fra vaskemaskiner her. NIVA er kontaktet for evt. «case» i Huvo. • Status for Hurdalssjøen. • Kontrollfiske; oversikt over ønsker per januar 2018. • Innspill gitt i arbeidsmøte om HyMo; «Kan Huvo utarbeide en enkel brosjyre som viser hvordan skogsbilveien bør krysse bekker». • Helge og Anette skal ha møte med Ullensaker Vannverk for å diskutere arbeidet etter vannforskriften. <p><u>Konklusjoner:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Øyangen</u>: Så snart dato er satt for boringen og for helikopterfrakten, sender Helge ut en epost til økologigruppa. Personer i økologigruppa kan oppfattes som «reserverpersonell» ved behov. Initialt ønsker Stig (ikke uke 7) og Henrik å delta, dersom dato passer, muligens også flere. 2. <u>Vasspest</u>: Notatet datert 20.12.17 betraktes som ferdig, og kan sendes ut. 3. <u>Cyanobakterier</u> i Hersjøen: Når utkast foreligger fra Faun Naturforvaltning, sendes det ut til økologigruppa med 14 kalenderdager som frist for innspill. Videre oppfølgingsbehov må avgjøres av Ullensaker kommune, men Huvo kan bistå dersom de ønsker. 4. <u>Risa</u>: Forslaget fra økologigruppa er at Anette eller Helge ringer kontaktpersonen på NMBU for å drøfte muligheten for MSc.-oppgave nå i vinter. Dersom sannsynligheten synes å være lav, bør HiH kontaktes. 5. Huvo bør utarbeide en enkel <u>brochure</u> som viser hvordan <u>skogsbilveien</u> bør krysse bekker. Økologigruppa lager et utkast som sendes prosjektgruppa før det ferdigstilles. 6. <u>HyMo</u>: Så snart svaret på søknaden foreligger, diskuteres forslag til videre oppfølging først av daglig leder og leder for økologigruppa. Deretter sendes forslaget til hele gruppa per epost, for å avklare videre oppfølging, inkl. videre samarbeid med GLB/E-CO Energi. 7. <u>Mikroplast (MP)</u>: Se div. lenker nederst i referatet. Se rapporten fra Vannområdet Oslofjord Vest og Stange kommune (vedlagt). Økologigruppa mener det fortsatt er for mye som er uavklart mht. prøvetakingen og rolleavklaringer til at Huvo skal gå «tungt» inn i tematikken enda. Det kan bli omfattende oppgaver, og det jobbes mye nå med tematikken nasjonalt og regionalt. Tiltak styrt fra nasjonalt hold forventes å komme uansett hva som evt. måles av MP innen Huvo. Økologigruppa foreslår at Huvo følger opp videre slik inntil videre: <ol style="list-style-type: none"> a. Tematikken tas inn i faggruppe landbruk mht. umiddelbare tiltak. b. Tematikken tas inn i faggruppe kommunalteknikk mht. umiddelbare tiltak. c. Kommunenes repr. i økologigruppa sjekker at brevet fra fylkesmannen (11.5.17) om kunstgressbaner blir fulgt opp aktivt i egen kommune. d. Dersom NIVA, eller andre, tar kontakt mht. «case», stiller Huvo opp. e. MP-prøver fra vassdrag, slam eller jorder bør avventes (til målemetoder, -enheter og grenseverdier er klarere definert). f. Huvo følger med videre ift. kunnskapsnivåer og oppgaver/roller som gis fra 	<p>Helge, Stig Henrik</p> <p>Helge Helge</p> <p>Anette</p> <p>Anette, Helge</p> <p>Helge, Stig</p> <p>Helge, Stig Alle</p> <p>Helge, Dag Helge, Solveig Tor, Liv, Stig, Anette, Henrik Helge</p> <p>Alle</p>
--	--	--

	<p>nasjonale og regionale myndigheter. Viktig tema, men nasjonale avklaringer må tas først.</p> <p>g. Det bør legges inn forslag om problemkartlegging i budsjettet for 2019, forslagsvis kr. 100.000,-.</p> <p>h. Tematikken settes opp igjen på neste møte i økologigruppa.</p> <p>8. <u>Hurdalssjøen:</u></p> <p>a. Økologigruppa mener at et utgangspunkt for innspill til det frivillige manøvreringsreglementet er den manøvreringen (HRV/LRV) som ble benyttet i perioden 1941-78, i tillegg til hensyn til hekking av fugl og naturverdiene i reservatet i Hurdalsdeltaet. I tillegg tas inn minstevannføring i Bøhnsdalen. Det innkalles til eget møte om saken i økologigruppa dersom det er behov.</p> <p>b. Innsamling av ørrethoder sommeren 2018 vurderes samtidig med anbud knyttet til HyMo i tilløpselvene, og der GLB/E-CO Energi involveres.</p> <p>9. <u>Kontrollfiske</u> av bekker bør foretas sommer/høst 2018, dersom det er kapasitet. Huvo bør innhente pris for eget elektrofiskeutstyr, og vurdere å kjøpe det, for å unngå å låne/hente hver gang det er nødvendig. Vurderes inn i budsjettet.</p>	<p>Helge</p> <p>Stig/Helge</p> <p>Helge/Stig</p> <p>Helge/Stig</p> <p>Helge</p>
4	<p>Miljøgifter – videre oppfølging</p> <p>Status for oppfølgingen fra Forsvarsbygg, revidert Grunnforurensingsdatabase og de ulike «objektene» med tiltaks-ID ble diskutert. Tilskuddet fra VRM bør anvendes før sommeren. Saken lot seg ikke diskutere ferdig fordi både fylkesmannen og fylkeskommunen hadde forfall i møtet.</p> <p><u>Konklusjoner:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det bes om et møte med Fylkesmannen i O/A for å avklare spørsmålene, og diskutere videre oppfølging i Huvo-regi. Stig og Helge avtaler dato med Kristine. Deretter vurderer de andre i økologigruppa om de også kan delta. 2. Videre oppfølging/anbud for problemkartlegging tas primært per epost. 3. Initialt forventer Huvo at også tilstand for fisk og «kjemisk stoff» samt intervju med vitnet knyttet til Sofferudtjern inngår i undersøkelsen fra Forsvaret. 4. «Bilkirkegården» i VF 002-1545-R har i sin tid vært behandlet av FMOA. 5. For Gjødingelva (VF 002-317-R) framkommer i den nye Grunnforurensings-databasen at noe er undersøkt. Hurdal kommunen er ikke kjent med dette. 6. Alle 8 VF med tiltaks-ID (Jf. tiltakslista) sjekkes opp videre av respektiv representant for kommunen. 7. De tre VF med tidligere gull-utvinning vurderes lagt inn i Grunnforurensings-databasen. 8. Etter at alle vurderinger/utredninger om ulike miljøgiftkartlegger er ferdig, vurderes om Huvo skal lage et oppsummerende notat. 	<p>Helge</p> <p>Helge</p> <p>Helge</p> <p>Kristine, Tor Tor, Stig, Liv, Henrik, Anette Tor</p> <p>Helge, Stig</p>
5	<p>Glommadata</p> <p>En kort presentasjon på oppbygging og innhold per nå ble gjennomgått.</p>	
6	<p>Statusgjennomgang av tiltaksgjennomføringen for hver kommune og fylkesmannen.</p> <p><u>Eidsvoll kommune:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Områder ved Gullverket vurderes inn i Grunnforurensingsdatabasen, i tillegg/i stedet for hensynssoner el.l. ifm. revideringen av kommuneplanen. • Videre oppfølging av miljøgifter avventes til etter avklaringer med FMOA. • Følger med videre ift. Risa og fiskedøden. <p><u>Hurdal kommune:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Planlagt å sjekke ut DDT-restene i løpet av 2018. • Videre oppfølging av miljøgifter avventes til etter avklaringer med FMOA. <p><u>Nes kommune:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Videre oppfølging av miljøgifter avventes til etter avklaringer med FMOA. 	

7	<p>Ajournføre plan for tiltaksgjennomføringen 2016-2021</p> <p>Tiltakslista skal revideres ift. hva som ble gjennomført i 2017, og videre planer. Skal behandles politisk i kommunene. Vedtak om igangsetting av tiltak (dersom nødvendig) skal fattes senest i 2018.</p> <p><u>Konklusjoner:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Helge lager forslag for økologigruppa, som sendes ut per epost for kvalitetssikring/korrigerer av den enkelte. 2. Tiltak der NVE er satt som myndighet, og NVE ikke er enig, må diskuteres særskilt med FMOA. Sannsynligvis er det «kommune» som skal være ansvarlig. 	<p>Alle</p> <p>Kristine, Helge</p>
8	<p>Status tiltaksrettet overvåking 2017</p> <p>Alle foreløpige resultater fra Norconsult og Faun Naturforvaltning ble gjennomgått og diskutert. Dvs: kjemi, E-coli, klorofyll, alger, begroingsalger og bunndyr. Budsjetten for 2018 blir som 2017, med mindre tilleggsoppdrag bestilles.</p> <p><u>Konklusjoner:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det er ikke behov for et møte med Norconsult, med mindre viktige saker dukker opp underveis. 2. Det overlates til Norconsult å foreslå hvordan årets rapport bør se ut (innenfor kravet gitt i anbudet). Men dersom det er spesielle utviklingstrekk, verdier osv. som bør kommenteres, er det viktig å ta det med i årsrapporten. 3. Når utkast til årsrapport kommer fra Norconsult, sender Helge den ut til økologigruppa med 14 kalenderdager som frist for innspill. 	<p>Alle</p>
9	<p>Innspill til «Tiltaksgjennomføring» via Huvo-budsjettet</p> <p>Økologigruppa har følgende budsjettinnspill:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tiltaksoppfølging i Øyangen. 2. Bekker vs. beitedyr (Bjørtomtbekken, Løykjebekken, Nessa). 3. Brosjyre grasdekte vannveier (faggruppe landbruk, sammen med VO Øyeren). 4. I tillegg bør det legges inn kommentarer ift. budsjettet på «Utredninger» for 2019 at følgende bør ligge innenfor rammen: Storørreten i Hurdalssjøen (analyse av hoder mm) og mikroplast (100.000,-). Båtleien i Hersjøen kan tas i budsjettposten «andre kjøpte tjenester». 	<p>Helge</p>
10	<p>Eventuelt</p> <p>Intet.</p>	
<p>Neste møte</p> <p>Tid: Torsdag 20. september 2018. kl. 09.00 – 15.00.</p> <p>Sted: Nannestad kommune.</p>		<p>Stig/Helge</p>

Helge B. Pedersen (ref.)

Vedlegg:

- Oversikt over kjente baner/kunstgressbaner i Huvo.
- Foreløpig rapp. «Kartlegging av gummigranulat/mikroplast langs vei og idrettsbaner» fra VO Indre Oslofjord Vest).
- Brev fra Stange kommunen om tilskudd til kunstgressbaner.
- Div. lenker om mikroplast:
 - Kunnskapsoppsummering i dansk rapport (legges snart ut på www.vannforeningen.no)
 - <http://gardsdrift.no/avl%C3%B8pslam-proppfull-med-plast>
 - <http://www.miljodirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2016/April/Kunstgressbaner-mulig-stor-kilde-til-mikroplast/>
 - <https://www.sintef.no/siste-nytt/moderne-klar-kan-vare-miljoverstinger/>
 - <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/tiltak-mot-marin-forsopling-og-spredning-av-mikroplast/id2541873/>
 - <https://www.aftenposten.no/verden/i/72Lz4/Mikroplast-funnet-i-springvann-i-hele-verden> (83 % inneholde MP).
 - <https://www.dagbladet.no/mat/mikroplastfunn-i-havsalt-stror-du-plast-pa-maten-din/67559907>
 - <https://forskning.no/2017/11/hvordan-filtrere-vann-uten-bruke-tradisjonelt-filter/produisert-og-finansiert-av/universitetet-i-oslo>
 - Nanoplast kan gi fisk hjerneskode: <https://www.nrk.no/viten/1.13835804>
- Lenke om kantsoner/erosjon: http://glomma-sor.no/wp-content/uploads/2016/09/Kantsoneplan-Eidsberg-og-Rakkestad_Del-1.pdf og http://glomma-sor.no/wp-content/uploads/2016/09/Kantsoneplan-Eidsberg-og-Rakkestad_Del-2.pdf

Postadresse	Telefon	E-post
Vannområdet Hurdalvassdraget/Vorma	66 10 50 67/66 10 50 00	postmottak@nannestad.kommune.no
c/o Nannestad kommune	Telefaks	Internett
Teiealleen 31	66 10 50 10	www.huvo.no
2030 Nannestad		

